

del pasado llegué aquí procedente de Toulouse con mis hermanos evangelistas. Tenemos los papeles en regla. Hacemos carbón al bosque pero es tan mísero el jornal que ganamos, que no tenemos ni para comer (...). Un mes després, el 3/12/1940, escriu de nou des de Tolosa la seva carta 58: “Me satisface mucho que Manuel y su familia se hayan alegrado de mi reciente conversión. No esperaba menos de ellos. Espero con verdadero regocijo la carta de Manuel por la que me debe contestar la mía nº 5. En verdad, amados míos, soy feliz con esa felicidad espiritual que me da mi fe en Dios Jehová (...).”.

Des del castell de la Reynarde⁹⁹ demanava l'1/3/1941 a la carta 69 la quantitat de 3.000 pessetes per embarcar-se cap a Mèxic: “El asunto de Méjico va alargándose de una manera alarmante¹⁰⁰. Una vez lograda esa cantidad, podríais hablar con el Sr. Samuel Vila (Templo Evangélico. Calle Galvany 113. Tarrasa), quien por mediación del Sr. Sanchís, que está en Francia, me haría llegar dicho dinero convertido en francos (...).” El pastor Samuel Vila s'exilià a França durant la Guerra Civil des d'on canalitzà després l'enviament de queviures a les esglésies evangèliques i l'ajuda als exiliats en territori francès; hi organitzà la revista *El Refugiado*.

El culte clandestí a l'Escala, en encetar-se la crua postguerra, va ser tolerat pels alcaldes Rafel Puig Solés i Josep Sabadí Foix per la bona sintonia personal amb Francesc



Jaume Pellicer va ingressar a la fe baptista durant el seu exili en terra francesa. Foto: autor no identificat. Col·lecció: Pilar Pellicer.



Els set germans Quintana-Johera fotografiats el 1943 poc abans que Raquel es traslladés a l'Argentina: Manuel, David, Abel, Noemi, Maria, Lídia i Raquel. Foto: autor no identificat. Col·lecció: Ester Quintana).

Quintana. Les lectures bíbliques anaven generalment a càrrec del cotlliurenc Pere Mateu Quintana *Sastret*¹⁰¹, cosí de Francesc i fill del matrimoni escalenc Pere Mateu Busquest-Milca Quintana Juli establert a Cotlliure (Rosselló), que assetjat pels nazis es va refugiar a l'Escala l'agost de 1943 després de passar per les presons de Figueres i Girona i pel camp de concentració de Miranda d'Ebre. La persona, però, que va mantenir la flama aquells anys va ser l'esmentada Conxita Johera, dona de Francesc Quintana.

Samuel Vila editava i enviava a l'Escala els anys 1940-1946 els cèlebres sermons per correu i solia fer acte de presència cada dos mesos. Eren només tres famílies les que aquells foscos anys assistien al culte. Pere Mateu tornava a Cotlliure l'abril de 1946. El 1947, arran d'una denúncia d'un veí, l'alcalde i també bon amic Jaume Sureda renovà el permís a condició que s'informés periòdicament a la Guàrdia Civil dels seus membres, les seves activitats i el seu finançament. Francesc Quintana havia auxiliat i protegit durant la guerra gent d'ordre com els mateixos Rafel Puig Solés i Jaume Sureda Tasis.

Abel Quintana, nét d'alguns fundadors de l'obra i germà de Manel Quintana, havia anat el 1942, a l'edat de 16 anys, a treballar a Barcelona. Aquell mateix any va contactar amb l'església interdenominacional o



Pere Mateu, David Quintana i Abel Quintana a la casa del matrimoni Quintana-Johera als primers anys de postguerra. Foto: Joan Lassús. Col·lecció: Abel Quintana.

independent del carrer Porvenir conduïda pel pastor Màrius Cignoni Penella. Abel es desplaçaria a poblacions del Vallès Oriental (Cardedeu, Sant Celoni, Granollers...) i Anoia (Capellades...) al costat d'altres joves de diferents confessions per predicar l'Evangelí i fer 'obra nova' i col·laboraria a confeigir el diari artesanal *Perseverancia* que per raons de coincidir nominalment amb un diari catòlic va passar a denominar-se *Constancia*. Va ser en aquells anys que va començar a predicar, pràctica que ha mantingut fins avui.

Amb el temps, noves cares s'afegiren a la comunitat com Joan Figueres Ferrés, Manel Callol Masset Zit, Rafel